

Finalitza la primera fase de la reforma de la biblioteca

La joia de l'Ateneu

El passat 13 de juliol es va inaugurar la primera part de les reformes de la biblioteca de l'Ateneu Barcelonès. Amb aquest motiu, l'artista Frederic Amat ha pintat un gran mural, de 25 metres quadrats, que s'ha penjat a l'entrada del centre. La reapertura de les instal·lacions se situa a la meitat d'un camí que ha de portar a la biblioteca de l'Ateneu al bell mig de la societat i la cultura de la informació.

Actualment, la biblioteca de l'Ateneu Barcelonès és la primera biblioteca privada de Catalunya, tant per nombre de volums com per la importància dels seus fons. Hi alberga al voltant dels 250.000 documents, a més d'importants col·leccions periodístiques i un arxiu que compendia bona part de la cultura catalana moderna. D'entre les seves col·leccions, cal destacar llibres antics dels segles XVI, XVII, XVIII, edicions de bibliòfil; fons especials de manuscrits, incunables, gravats, mapes, plànols, fotografies i ex-libris; llibres de col·leccions internacionals relacionats amb el Romanticisme i el Modernisme; i llibres originals de la Revolució Francesa. A les seves sales hi han treballat il·lustres

escriptors, des de Josep Carner fins a Josep Pla passant per Josep Maria de Sagarra.

Aquesta gran aventura cultural va començar l'any 1872, quan es va inaugurar l'Ateneu Barcelonès a partir de la fusió de l'Ateneu Catalán i del Casino Mercantil Barcelonès, les sales de lectura de les quals van formar la biblioteca de l'Ateneu. A partir d'aquell moment, l'evolució de la biblioteca va quedar inevitablement lligada a la de l'Ateneu.

El 1906 l'Ateneu es va traslladar a la seva seu actual, al carrer Canuda 6, a l'antic Palau del Baró de Sabassona, i la biblioteca es va situar a la planta noble. L'Ateneu va ser un dels centres de la cultura i la política de la burgesia catalana de l'últim terç del segle XIX i fins al començament de la Guerra Civil, amb presidents de renom en l'àmbit cultural com Àngel Guimerà, Lluís Domènech i Montaner o Pompeu Fabra. La biblioteca va ser testimoni de primer ordre del Romanticisme i la Renaixença. Durant aquests anys d'esplendor, a l'Ateneu es van impartir classes universitàries i es va formar la major part del fons bibliotecari, gràcies als donatius particulars. Les

seves prestatgeries van rebre publicacions estrangeres exclusives, que no rebia cap altra institució, i va adquirir un valiosíssim fons patrimonial.

Va ser una etapa molt fructífera en relacions amb altres institucions capdavanteres de la societat i la cultura civils catalanes, que es va avalar amb un constant intercanvi de material candent de l'època vinculat als moviments literaris de finals del segle XIX, i que ha permès que malgrat la desaparició d'algunes d'aquestes institucions s'hagin pogut conservar les obres, la majoria de les quals estan a la biblioteca de l'Ateneu. El centre, mentre no aparegueren les primeres biblioteques públiques, va ser la veritable biblioteca de Barcelona.

La Guerra Civil, primer, i la dictadura, després, van paraitzar totes les activitats de l'Ateneu. Durant la guerra, la biblioteca esdevingué pública sota el control de la direcció del Servei de Biblioteques Populars. El centre, un emblema de la catalanitat, va ser confiscat per les autoritats franquistes, que van nomenar un president falangista i, fins i tot, van idear un indret que anomenaren "l'infern", on van amagar les obres prohibides pel règim.

A partir dels anys setanta, s'inicia la recuperació del fons literari i s'intenta tornar a situar a l'Ateneu i a la seva biblioteca en el centre de la cultura catalana, però aquest cop l'objectiu no es va assolir. L'Ateneu i la biblioteca van viure etapes d'alts i baixos, on la seva funció va ser més de caire representatiu i de plataforma política que de centre cultural. Als anys vuitanta, la biblioteca, degut als seus amplis horaris, es va convertir en una aula d'estudi per a molts estudiants. L'any 2003, la nova junta, presidida per Oriol Bohigas, es va comprometre a portar a terme un programa de renovació de la biblioteca i adaptar-la a la societat de la informació.

En l'actualitat, la biblioteca de l'Ateneu Barcelonès es troba en un moment d'*impasse*, a meitat de les obres per l'acondicionament patrimonial, i en un procés d'obertura, de pas d'un centre de difícil evolució a una biblioteca per als socis de l'Ateneu i cada vegada més pública, on el seu catàleg es pot consultar tant presencialment com a Internet. Si tot surt tal com s'espera, la biblioteca pretèn ser una referència en el sistema de lectura de Catalunya, i un exemple com a centre patrimonial, alhora que adaptat a les necessitats i els canons de la societat de la informació.

AL SERVEI DELS LECTORS I DE LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

La porta dels lectors, el títol del mural regalat per Frederic Amat, celebra la culminació de la primera fase de les reformes, que van començar al juliol del 2006 i es preveu que finalitzin el 2008. Els objectius d'aquestes reformes abasten tots els àmbits:

1. Recuperació i acondicionament del fons patrimonial. La seva missió principal és l'automatització completa d'un catàleg que abans es consultava manualment i que ara té introduïts aproximadament 80.000 documents d'un total de 250.000 i que està integrat al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC).
2. Millorar la qualitat de servei als socis gràcies a un centre confortable i adaptat a les tecnologies de la informació.
  - a) Un centre confortable resultat de les reformes actuals que, entre d'altres coses, estan rehabilitant els espais, redistribuint les sales, restaurant pintures i acondicionant els espais a les normatives sobre incendis, i que aspiren a garantir la seva conservació.
  - b) Un centre adaptat a les tecnologies de la informació, que ha passat de tenir un ordinador només per consultar el catàleg a vuit terminals connectades a Internet i a convertir la biblioteca en espai wifi; la digitalització del catàleg i consulta en xarxa; l'automatització dels processos de treball, com el préstec i la renovació de documents; l'acord amb Google per a digitalitzar tots els llibres lliures de drets de reproducció (que suposen uns 60.000 volums).
3. Nous serveis als usuaris: agrupació de documents per temes d'interès i adquisició de nous fons.
4. Millorar la política de compres, a partir no només de les estratègies de la direcció, sinó també dels gustos i les necessitats dels usuaris.
5. Especialitzar-se en informació del segle XIX i primer terç del XX, a part de mantenir la seva vessant generalista, on destaca la branca de ciències socials (història de la cultura, política i literatura).